
Matsalu ja Vilsandi rahvuspargi maakatte
andmebaasi koostamine ning ajaloolise
maakasutuse analüüs ja
tsoneering

Tartu 2014

**Põhikaardi baasil tekitatud
muutuste kaardifailid koos
andmebaasiga:**

Vilsandi_teed.TAB,
Vilsandi_alad.TAB,
Vilsandi_hooned.TAB,
Vilsandi_roostik.TAB.

Matsalu_teed.TAB,
Matsalu_alad.TAB,
Matsalu_hooned.TAB,
Matsalu_roostik.TAB,

**Lisaks on loodud kõiki kihte ja neist
tuletatud teemakaarte hõlmav
töökeskond MapInfo jaoks:**

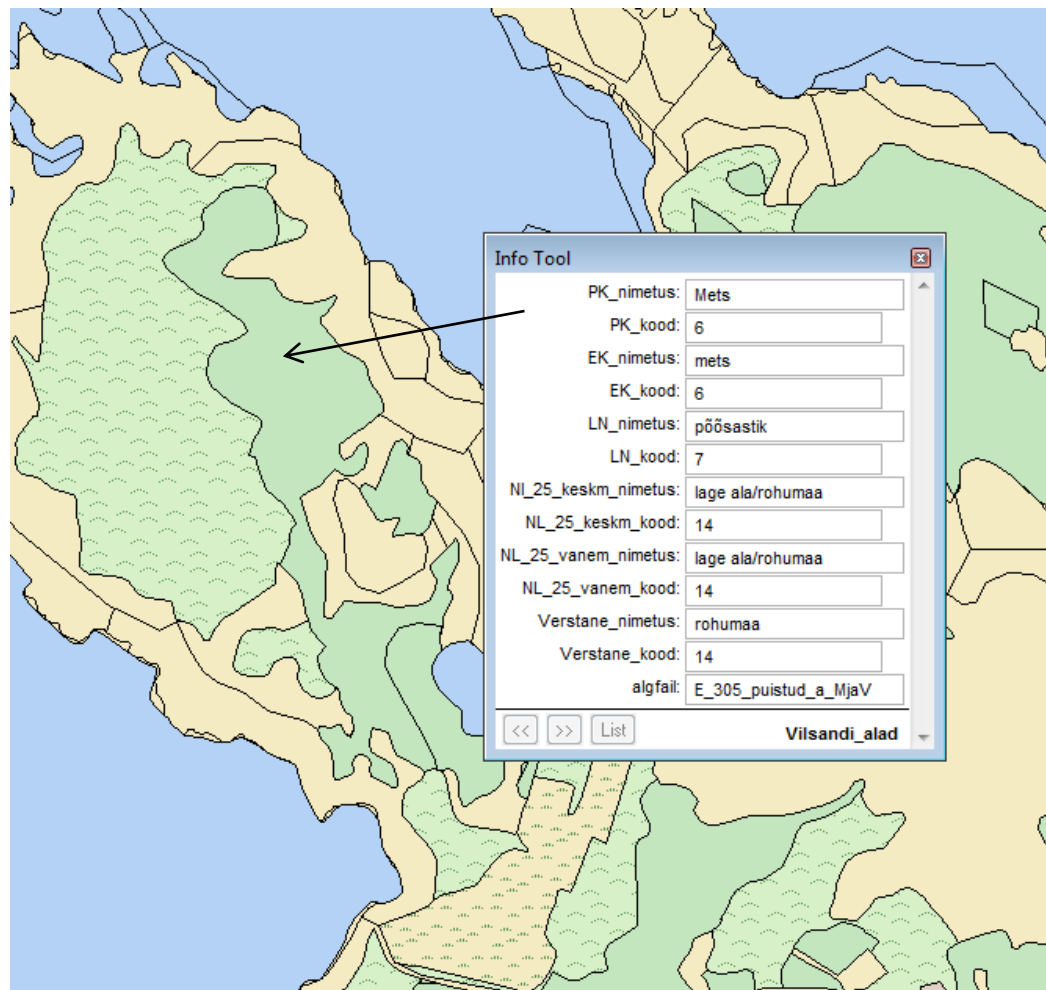
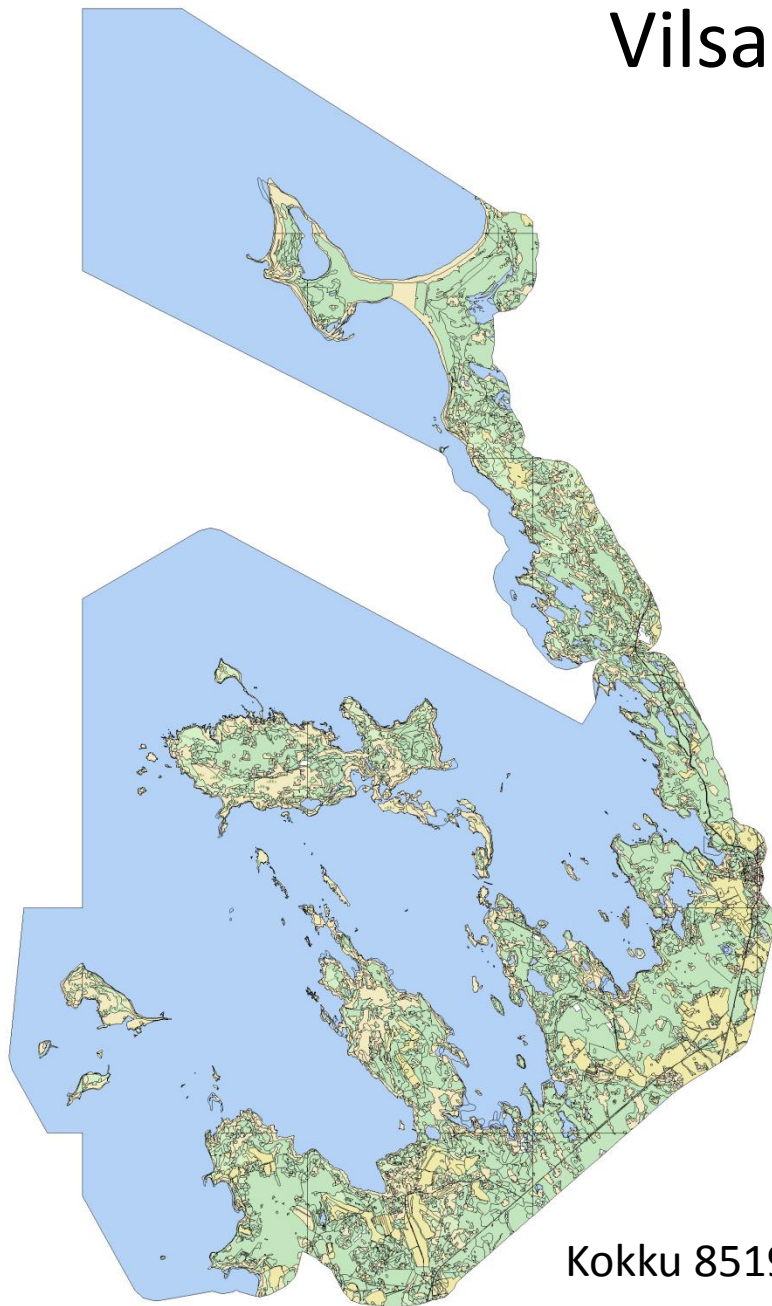
0_Vilsandi.WOR

0_Matsalu.WOR

Analüüsitud kaardid

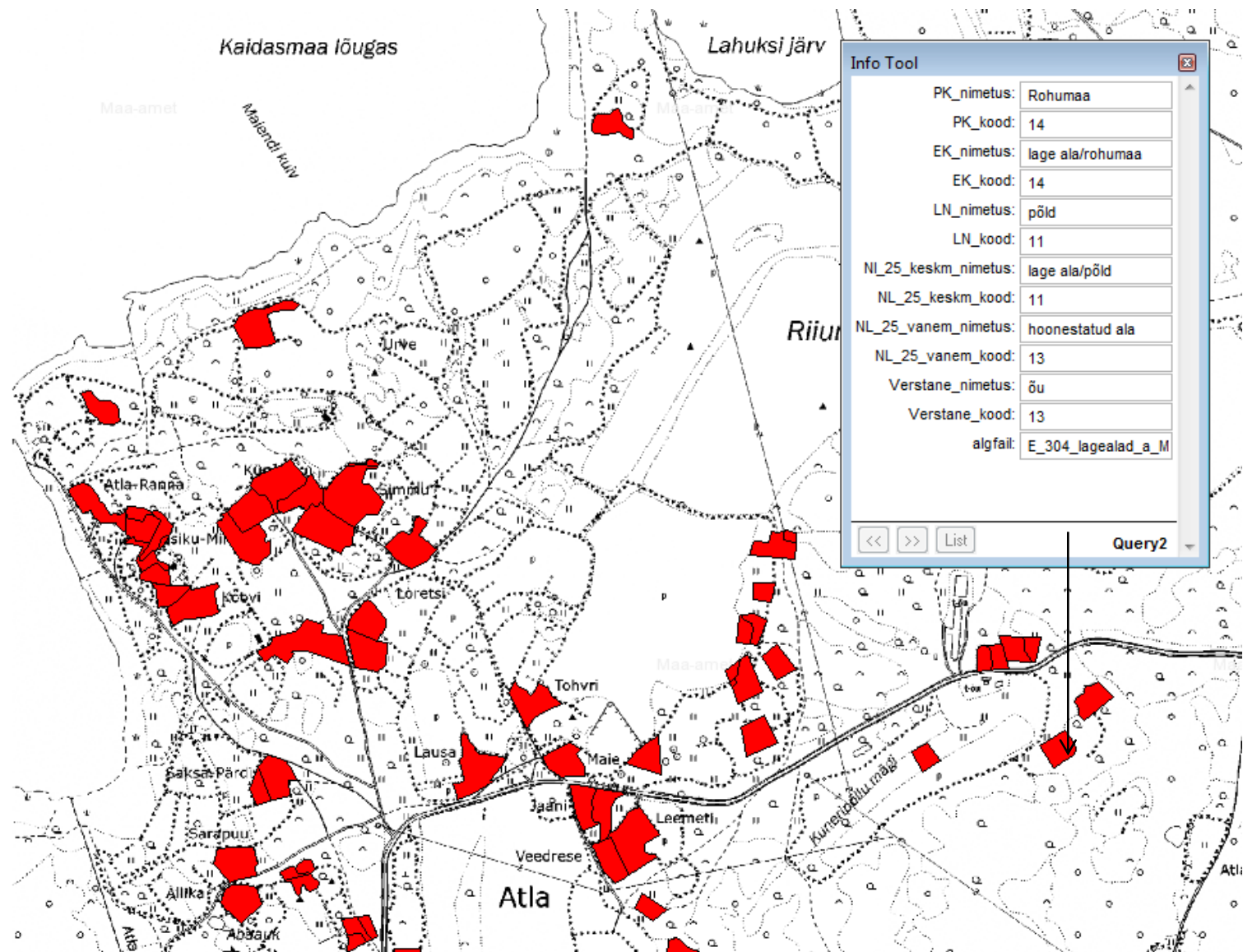
- **Eesti põhikaart**, M1:10 000, **2004-09.a** (PK);
- **Eesti Kaart**, M 1:50 000, **1998-99.a** (EK);
- **Katastrikaart** M 1:10 000, **1978-89.a** (Lehmanahk; LN);
- **NL topokaart**, M 1:25 000, **1961-65.a** (keskmine; NL topo keskm);
- **NL topokaart** M 1:25 000, **1945-47.a** (vanem; NL topo vanem);
- **Vene topograafiline 1-verstane kaart**, M 1:42 000, **1890-1914.a.** (verstane).

Vilsandi_alad.TAB

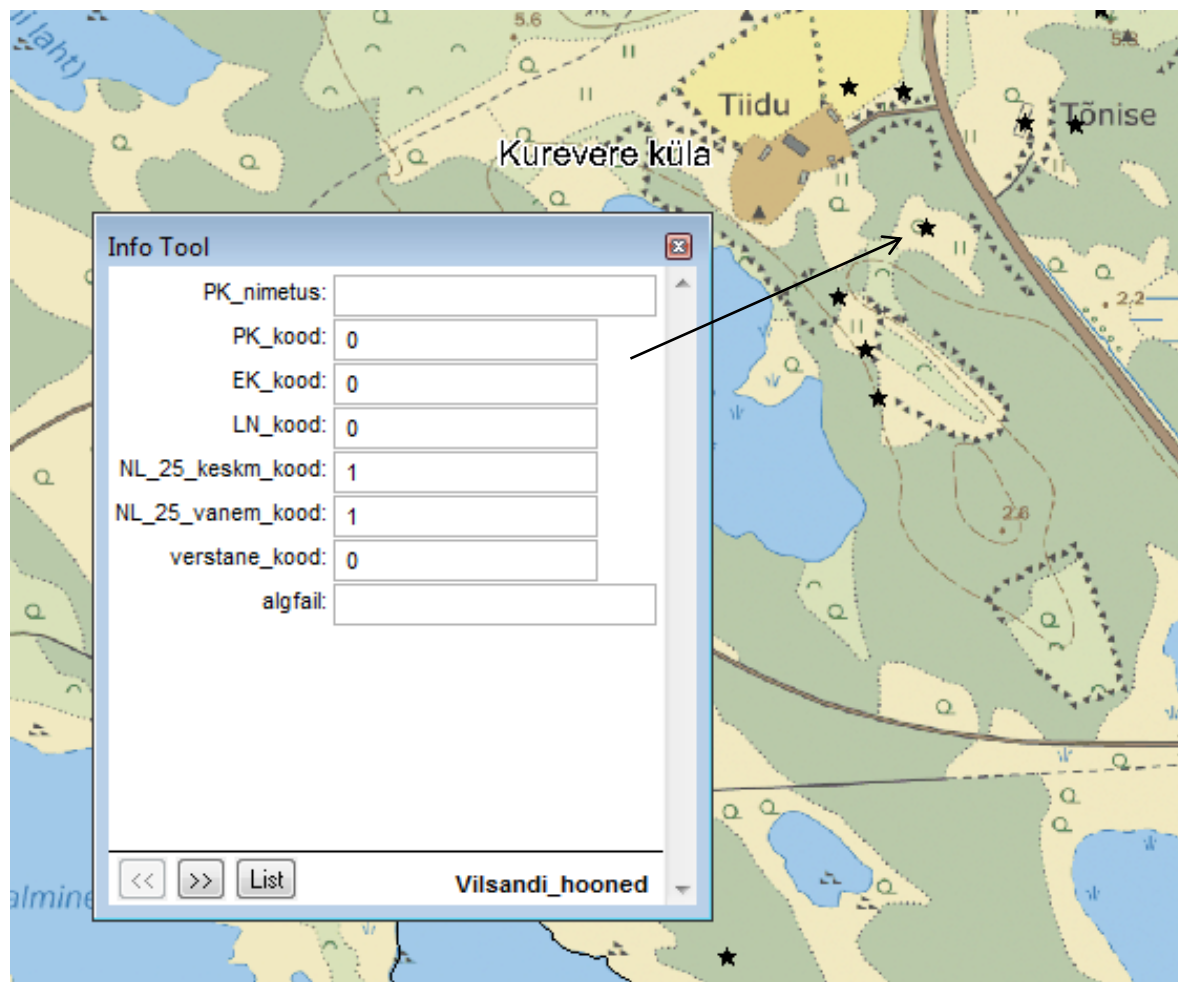

Kokku 8519 objekti

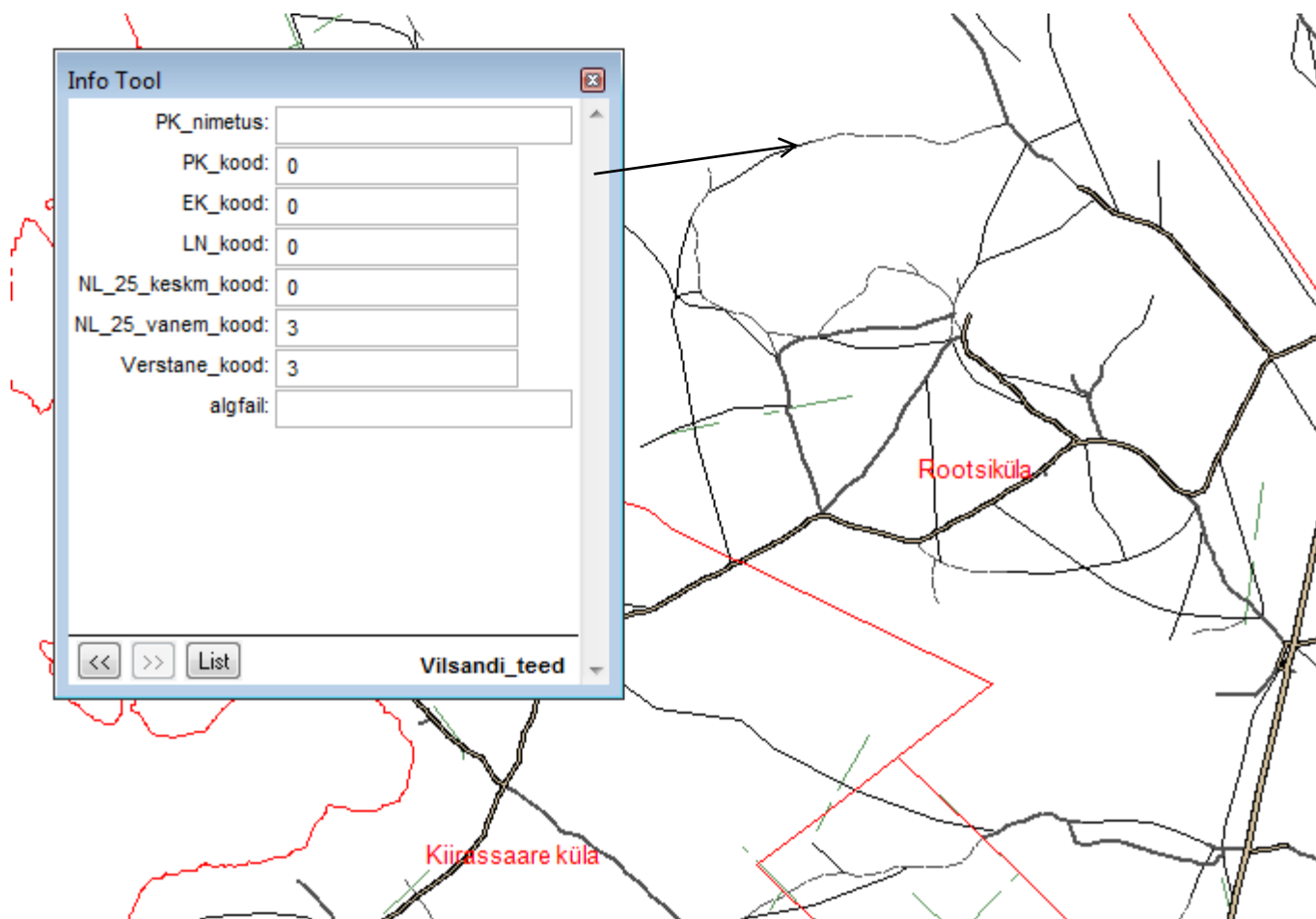
Vilsandi_alad.TAB: nähtus ÕU

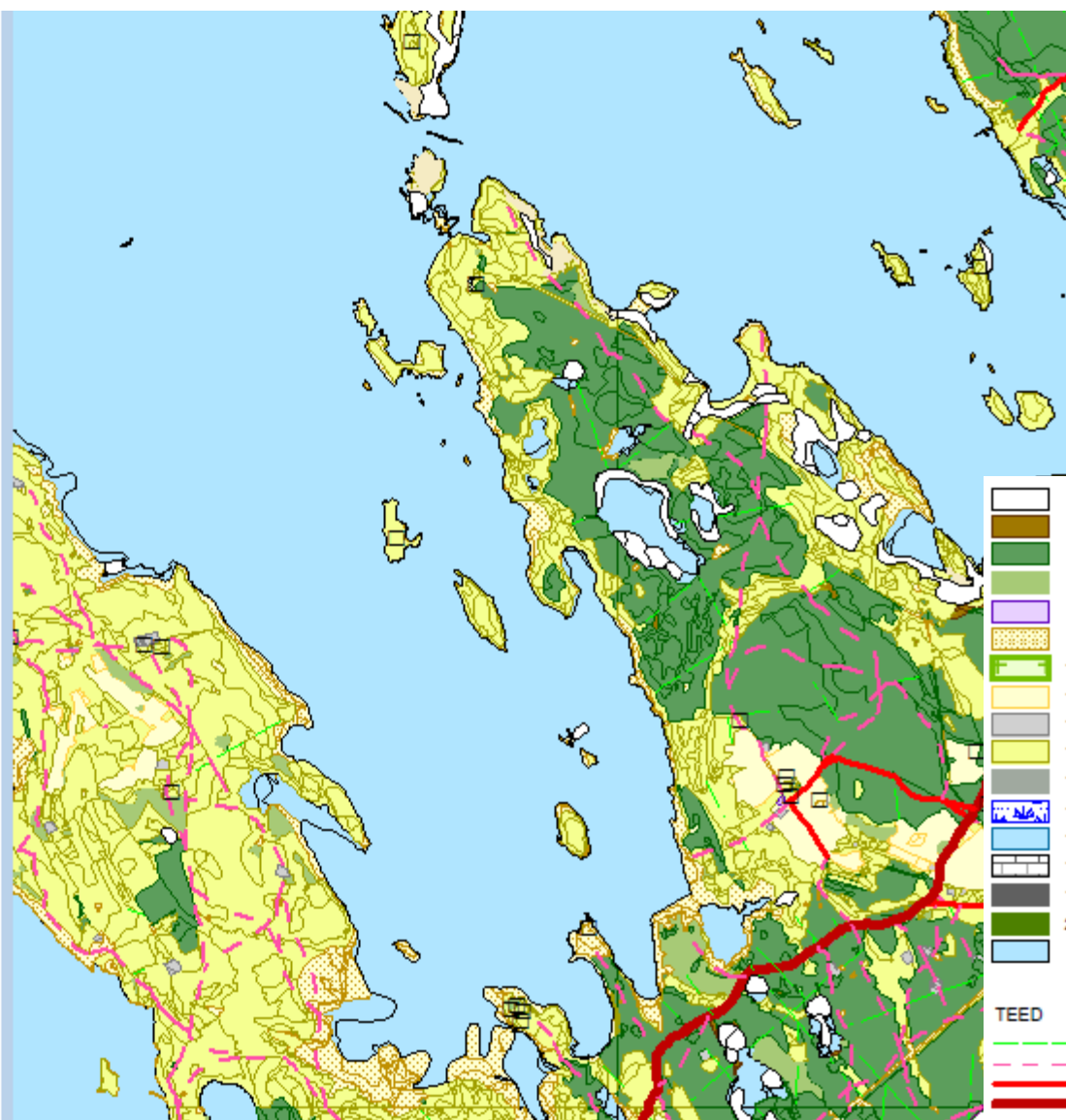
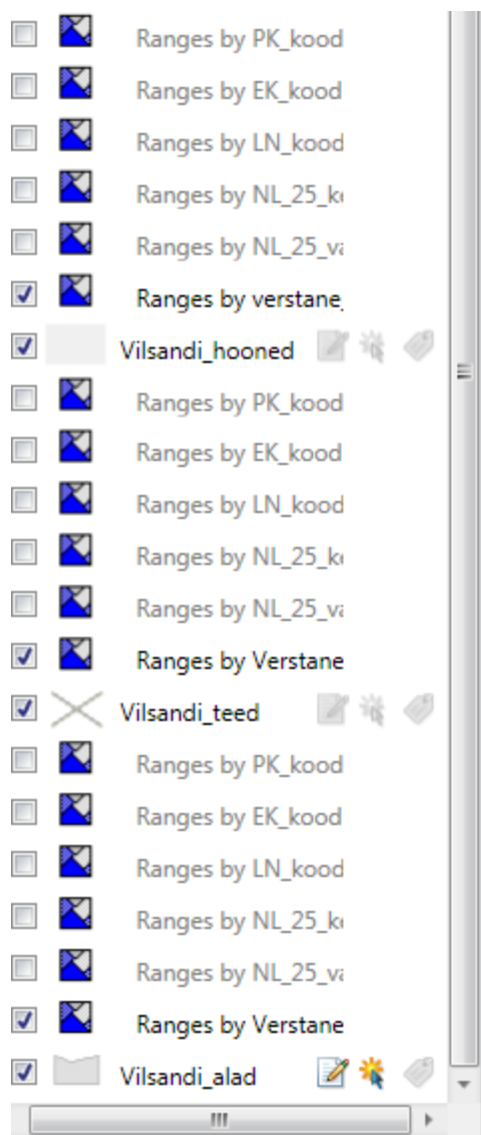
Vilsandi_hooned.TAB

Vilsandi_teed.TAB

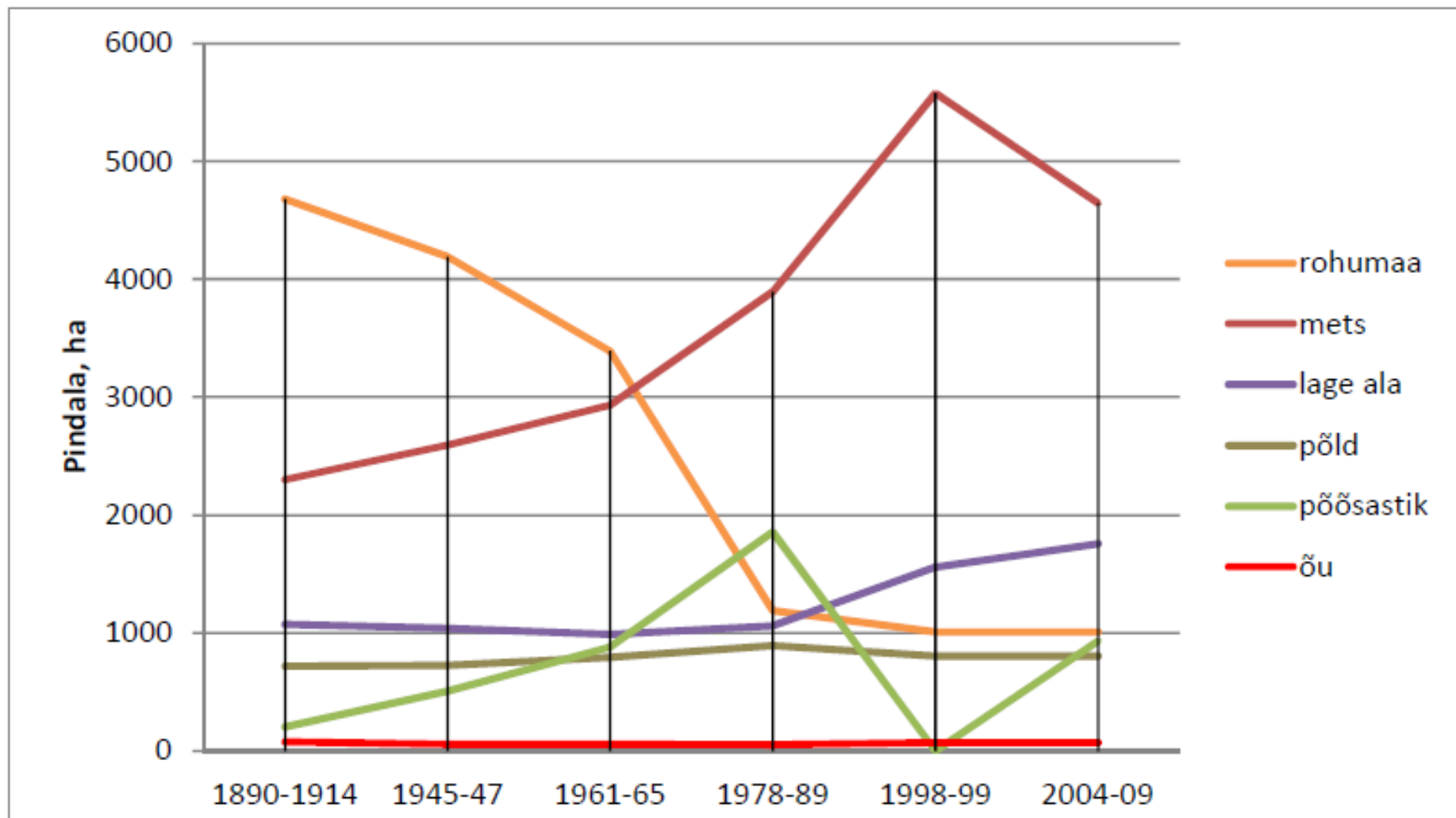
0_Vilsandi.WOR

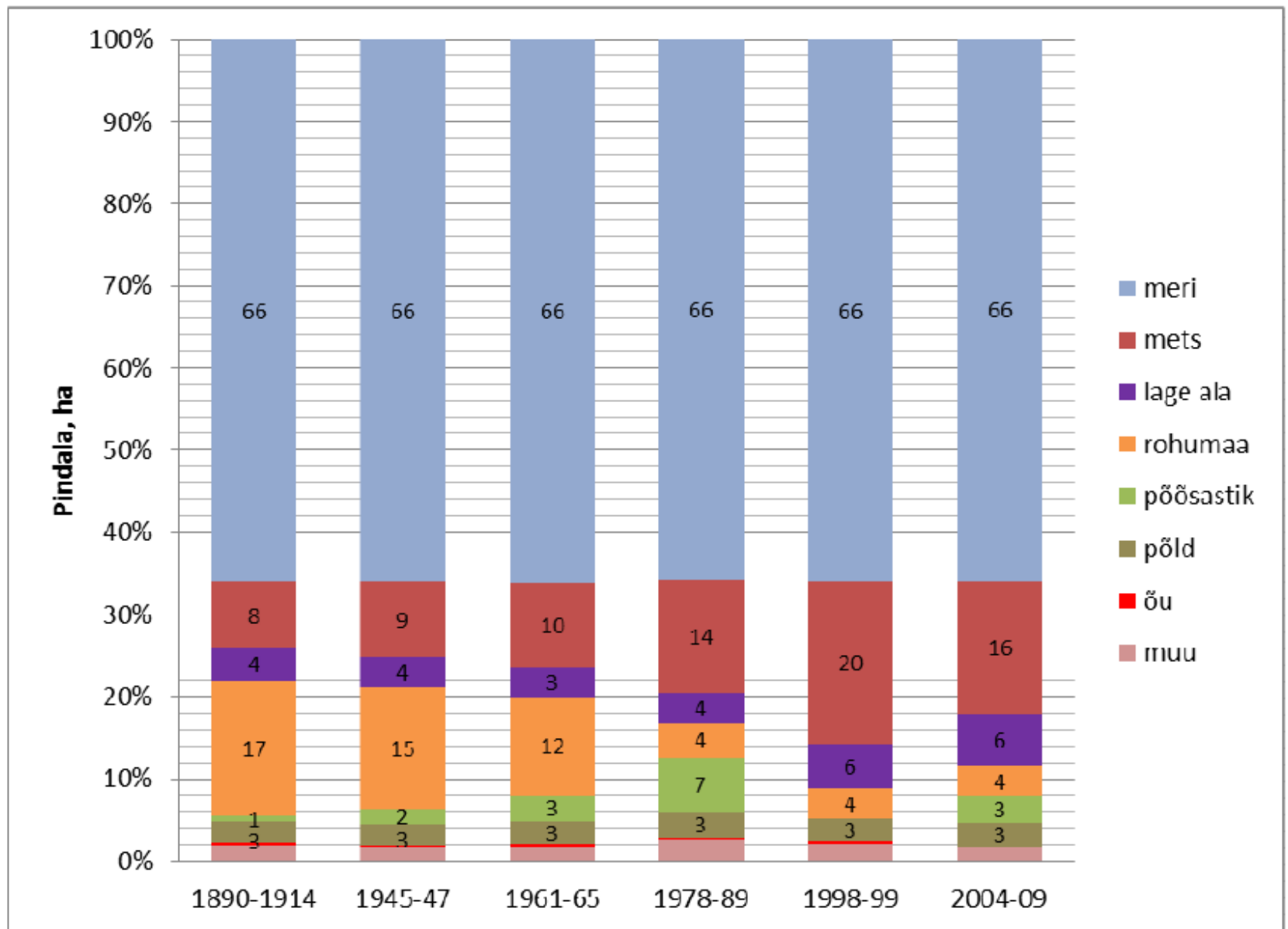
TEED

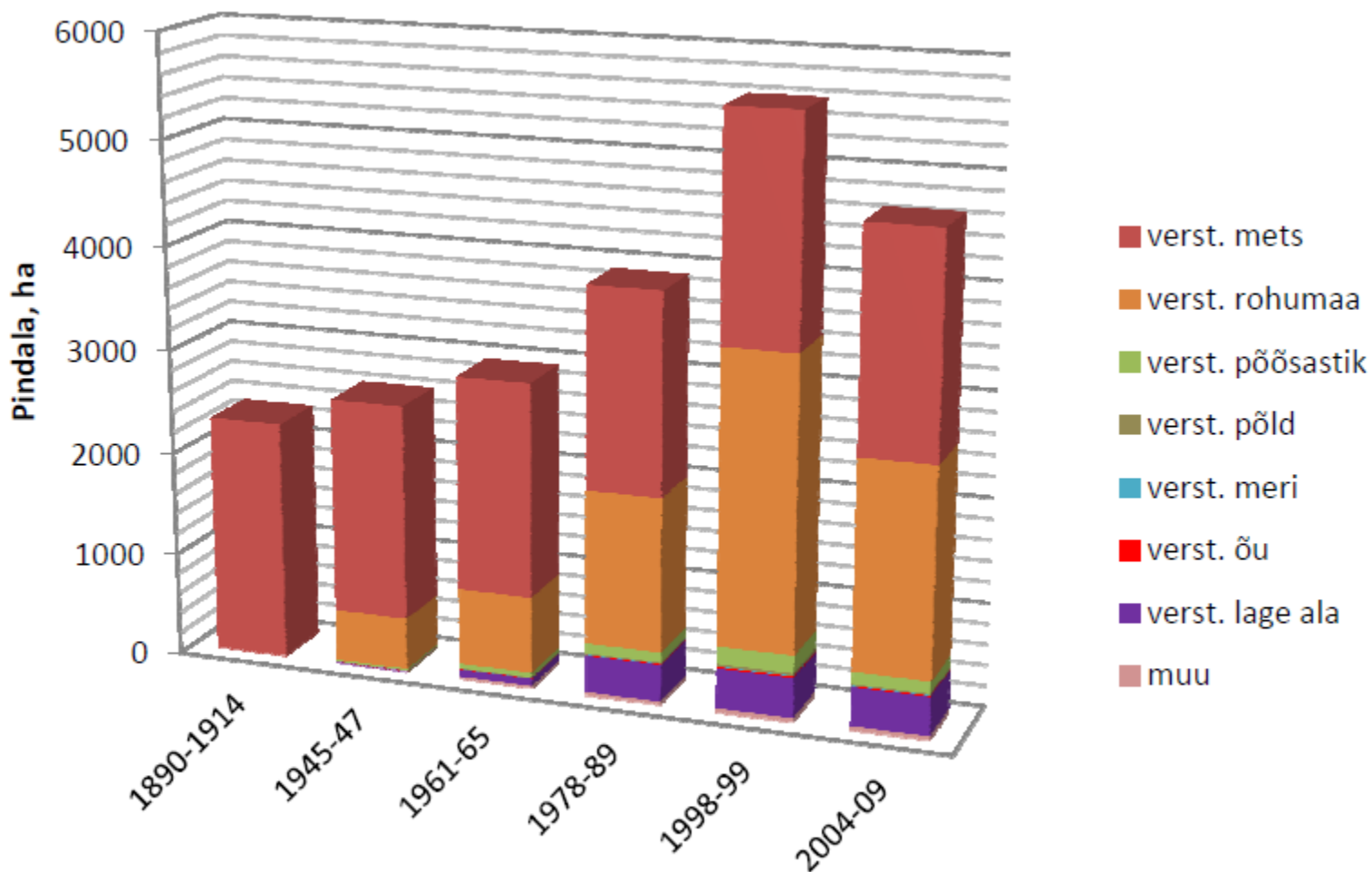
Vilsandi rp maakatte tüüpide muutused 1890-2009

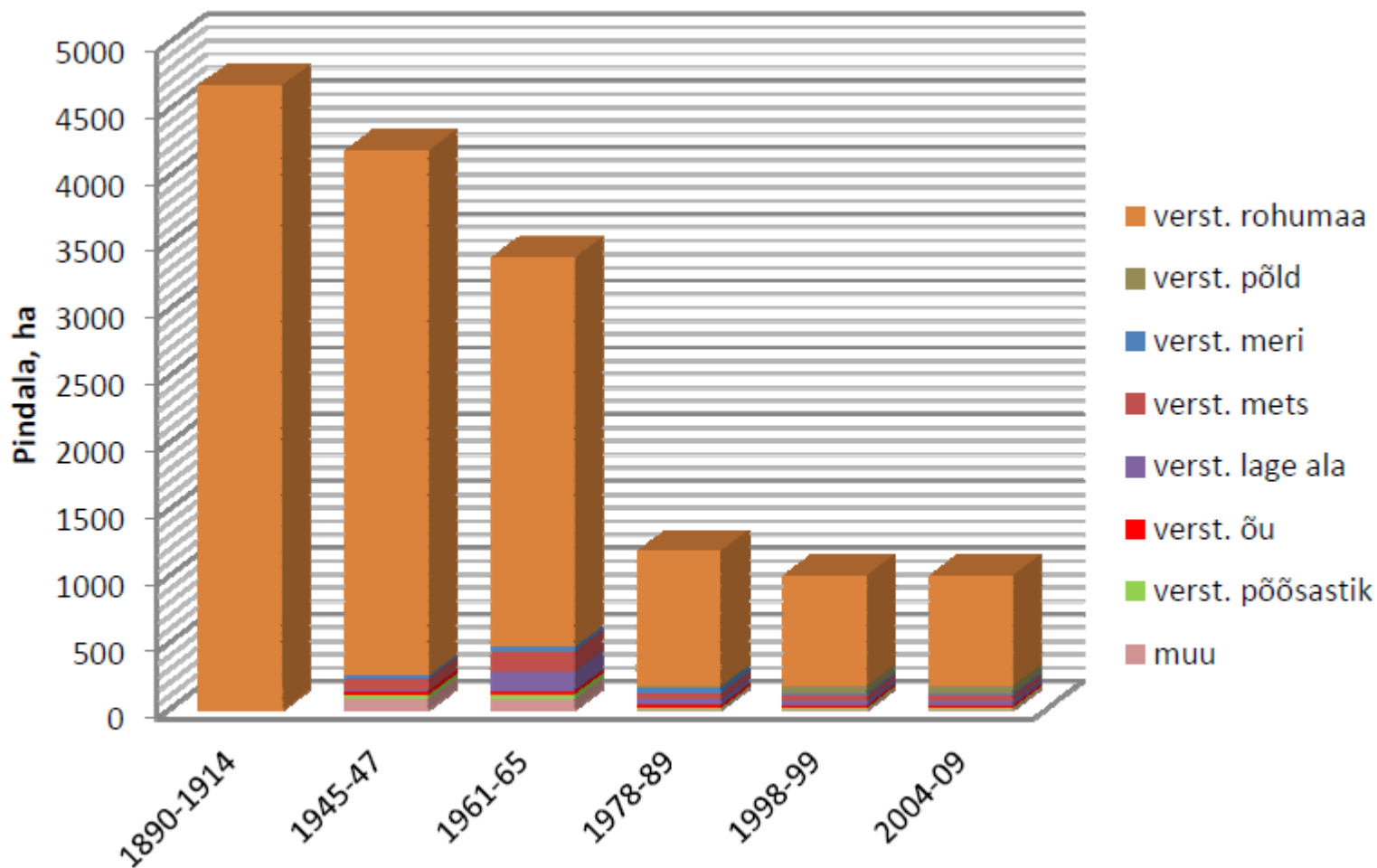
Vilsandi rp mere ja maakatte tüüpide pindalade osakaal kogu analüüsitud pindalast

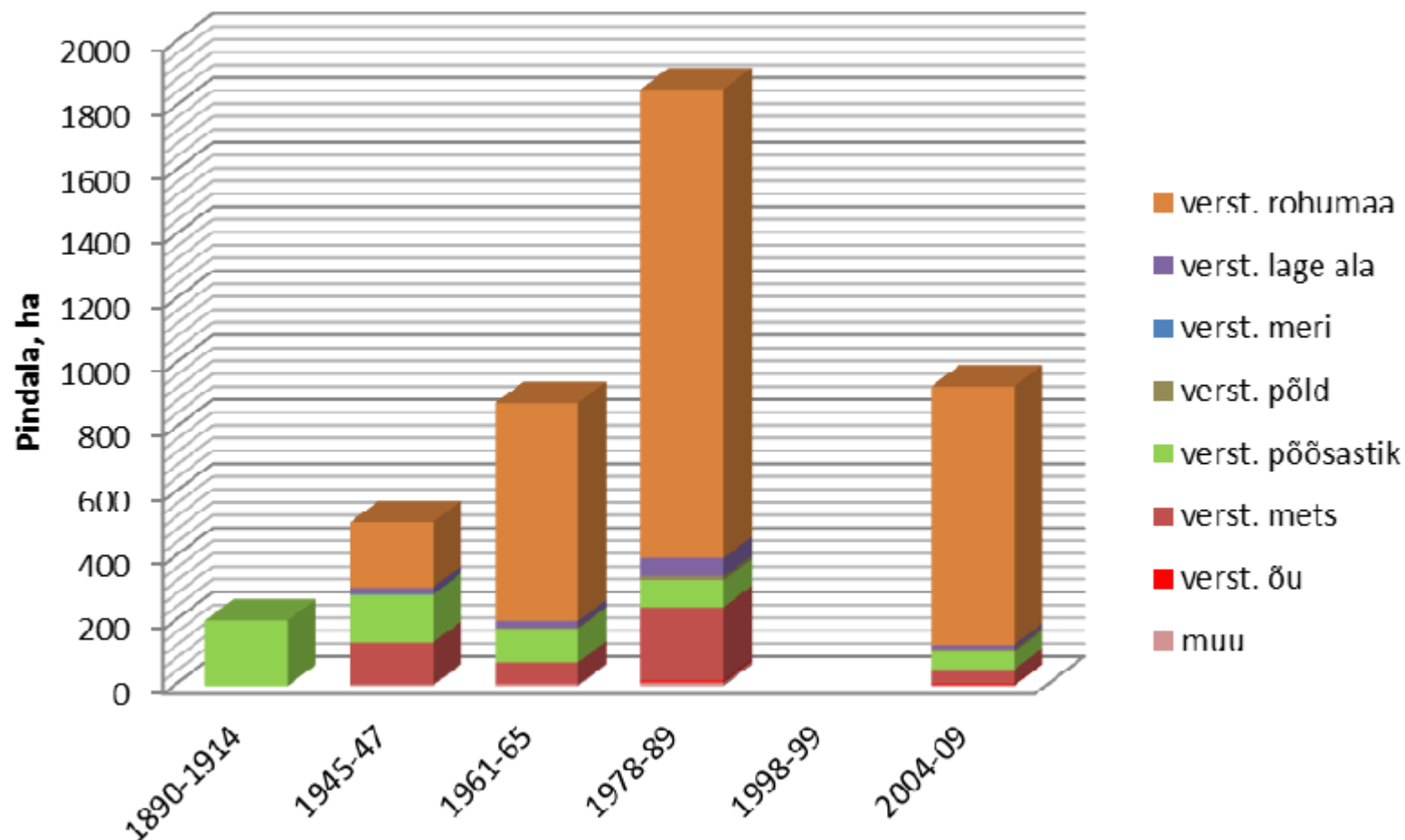
Vilsandi rp metsadega toimunud muutused perioodil 1890-2009

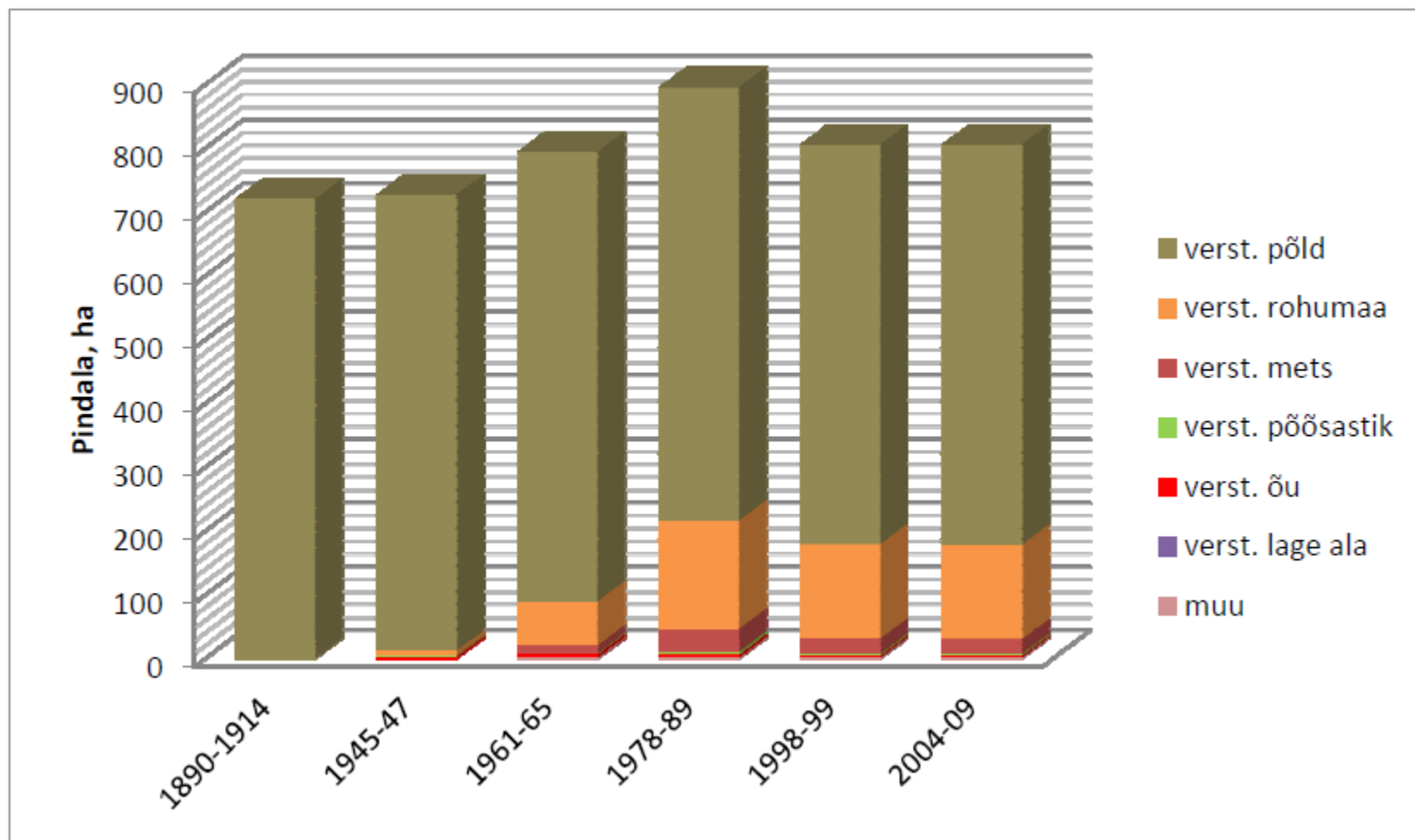
Vilsandi rp rohumaadega toimunud muutused perioodil 1890-2009

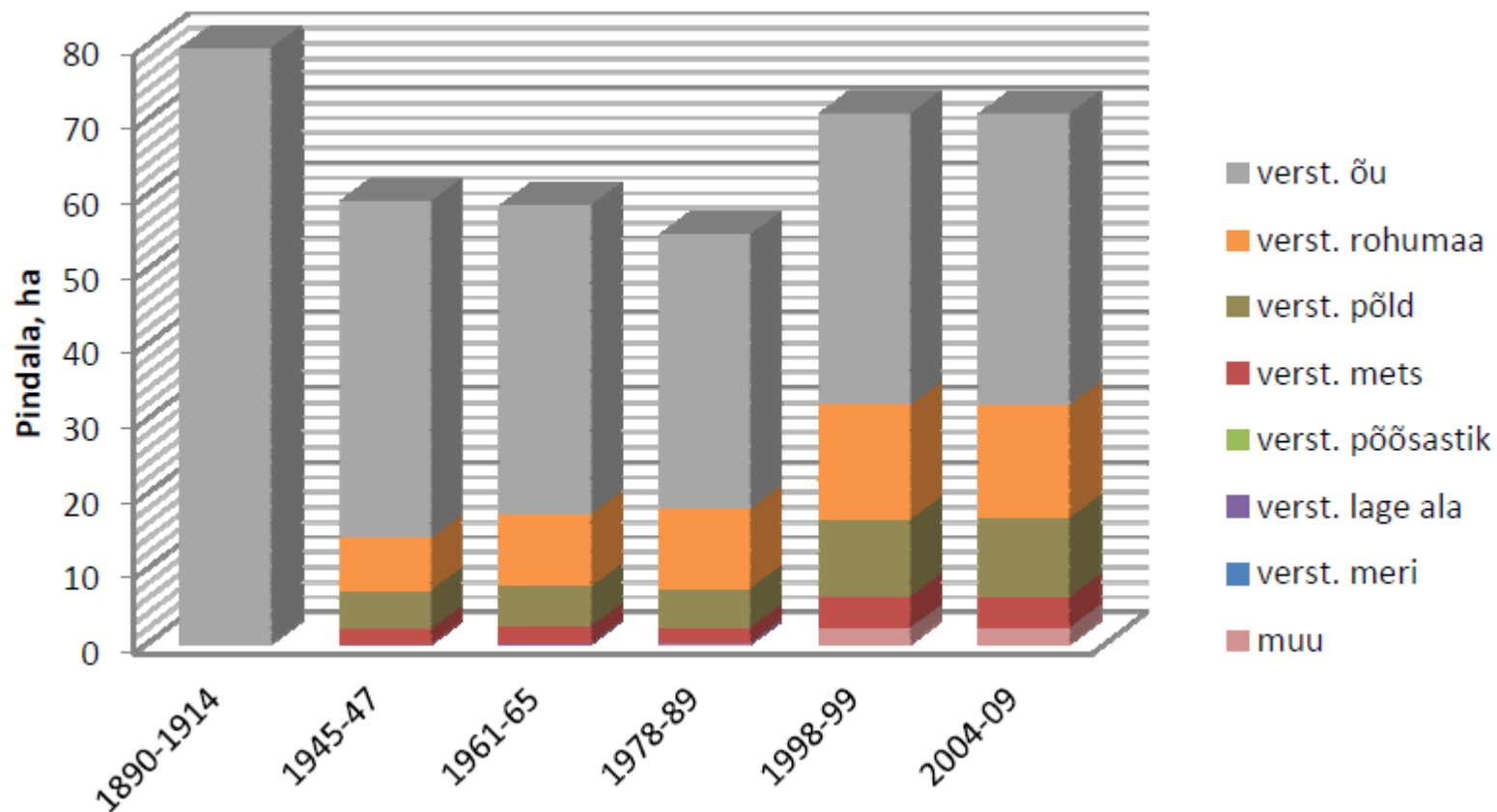
Matsalu rp põõsastikega toimunud muutused 1890-2009

Vilsandi rp **haritava maaga** toimunud muutused perioodil 1890-2009

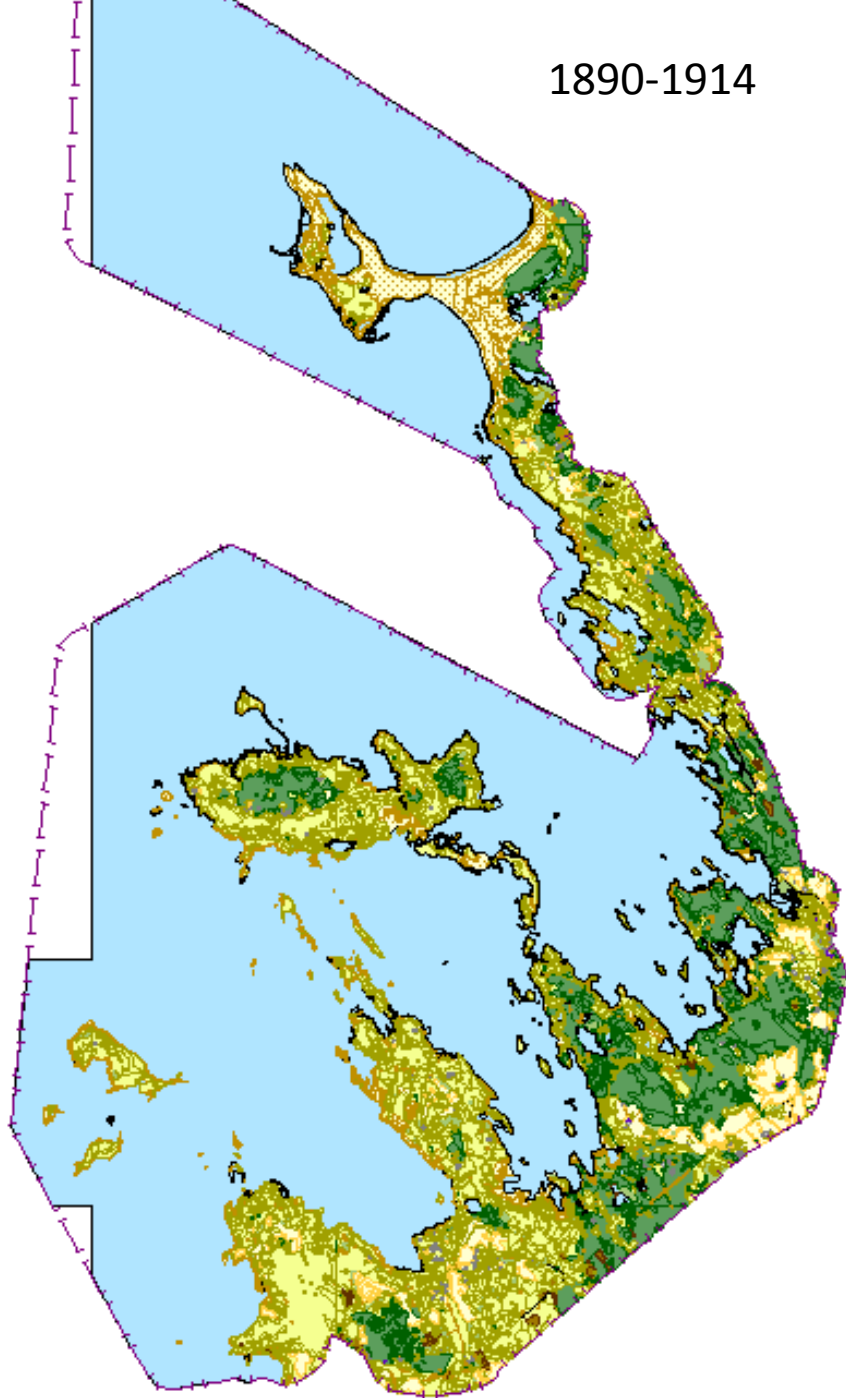

Vilsandi rp õuedega toimunud muutused perioodil 1890-2009

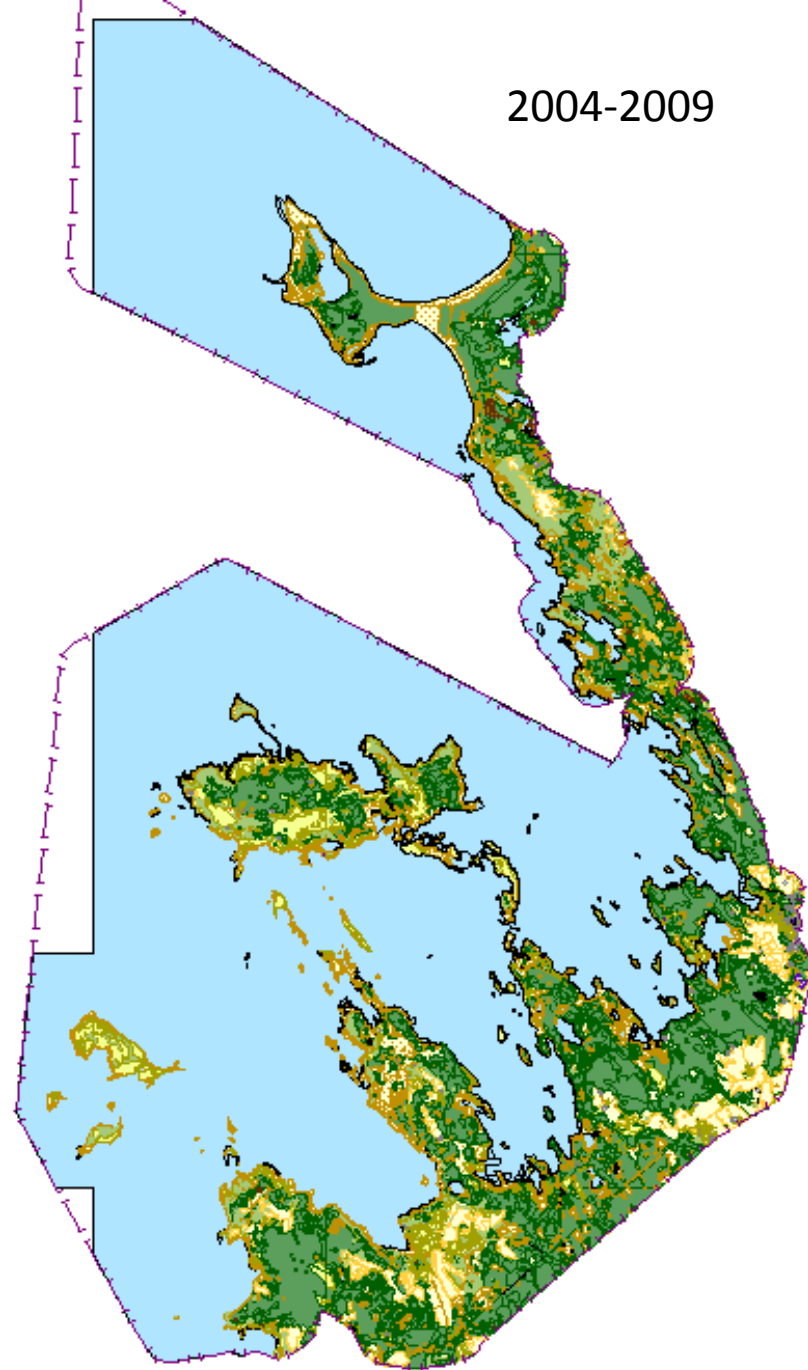

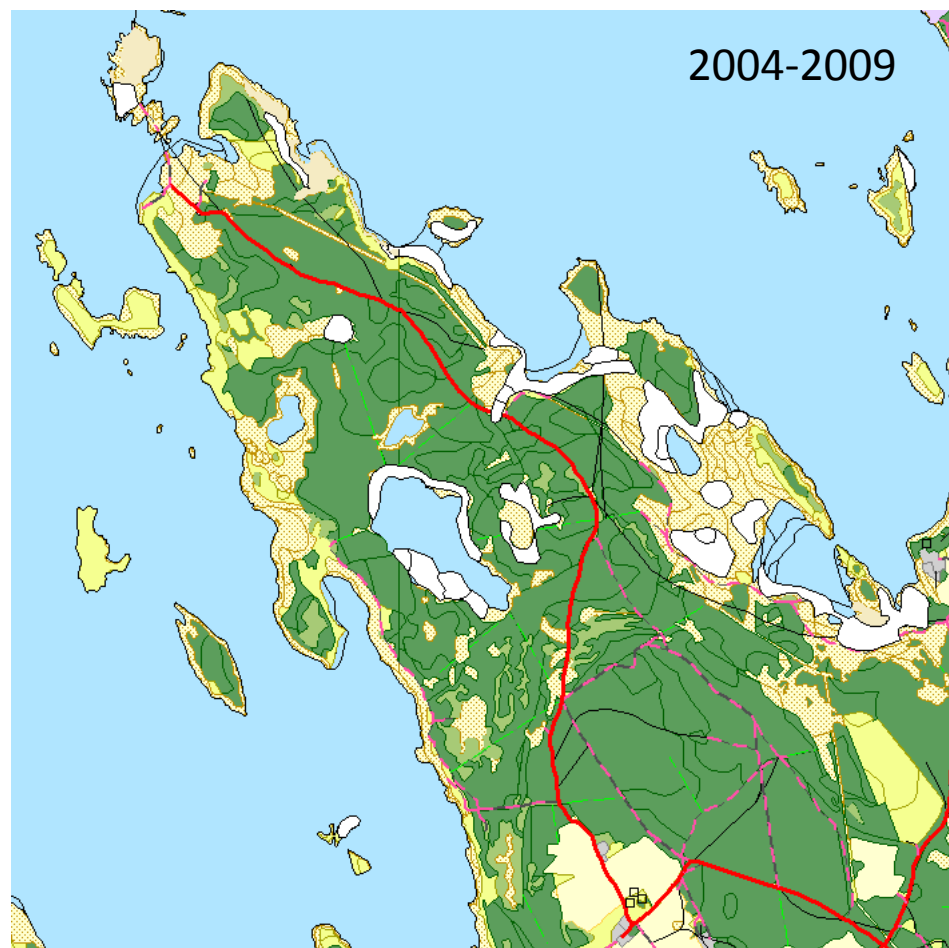
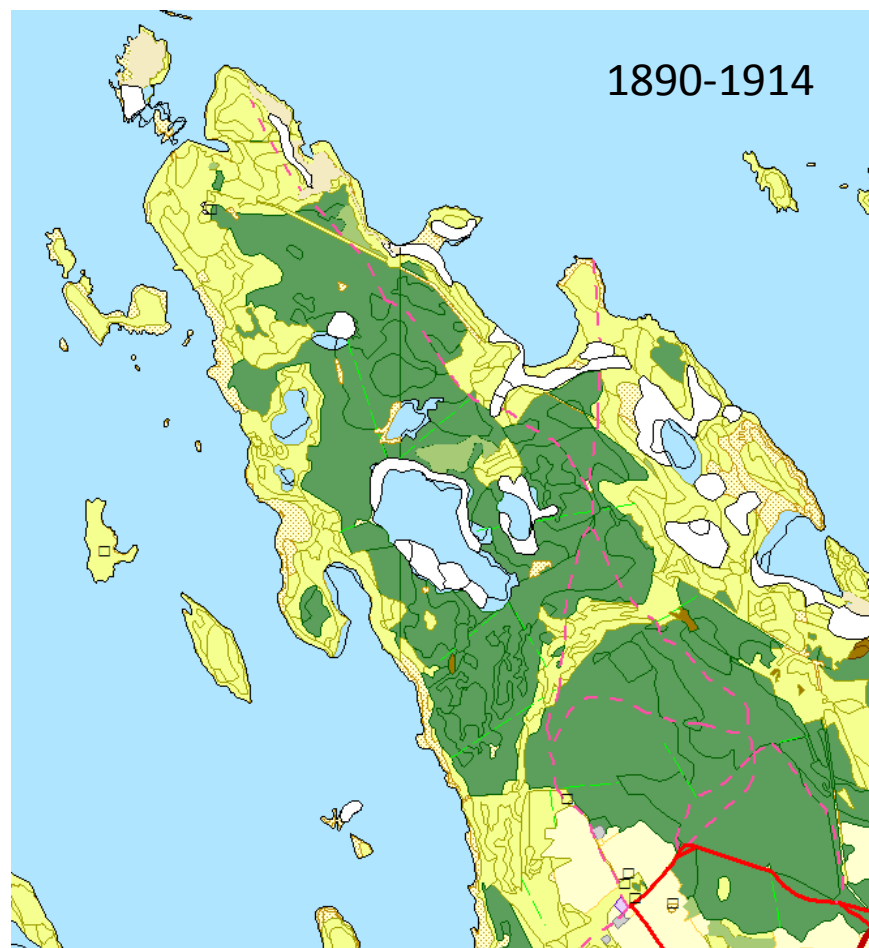
VILSANDI RAHVUSPARK				MATSALU RAHVUSPARK		
	maakatte- tüübi osakaal verstasel kaardil %	maakatte- tüübi osakaal põhikaardil %	muutus	maakatte- tüübi osakaal verstasel kaardil %	maakatte- tüübi osakaal põhikaardil	muutus
mets	8	16	8	8	14	6
lage ala	4	6	2	2	9	7
rohumaa	17	4	-13	24	16	-8
põõsastik	1	3	2	1	1	0
haritav maa	3	3	0	9	8	-1
meri	66	66	0	56	50	-6
õu	0,3	0,3	0	0,4	1	0,6
muu	2	2	0	0,4	0,4	0

1890-1914

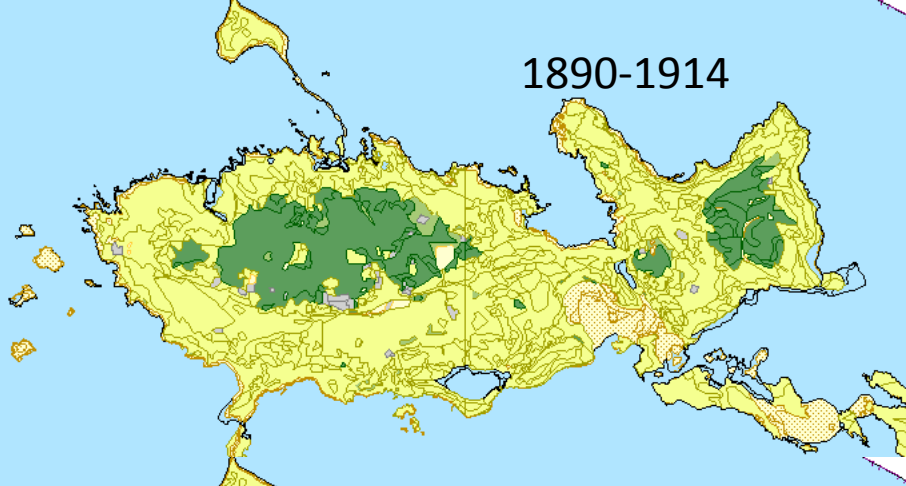

2004-2009

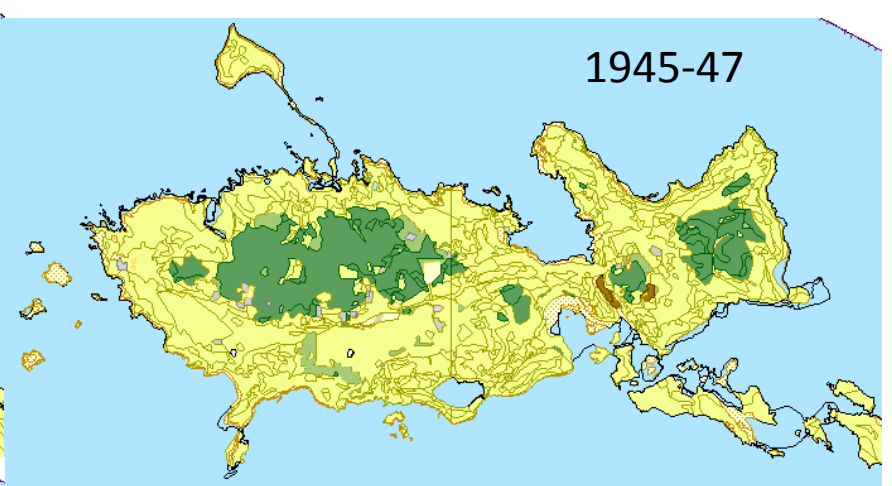

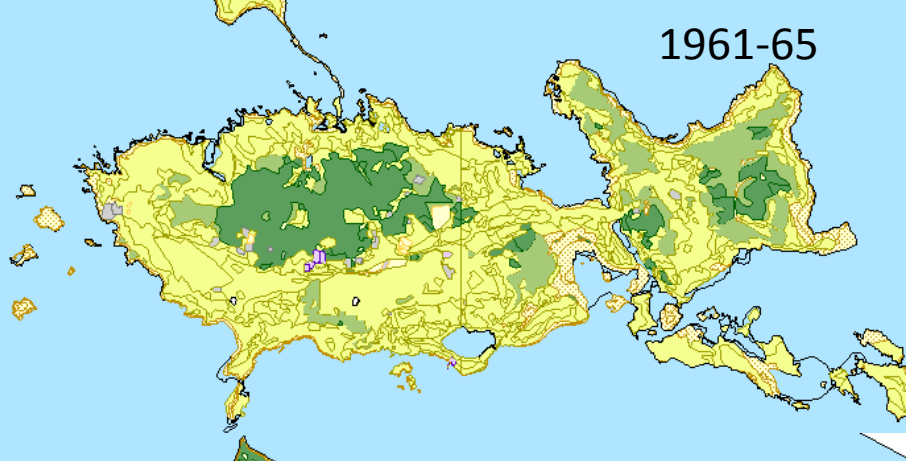
1890-1914

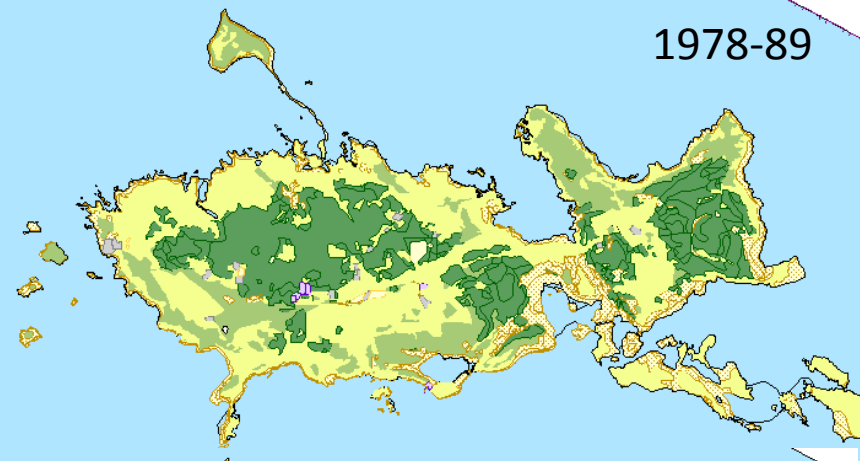
1945-47

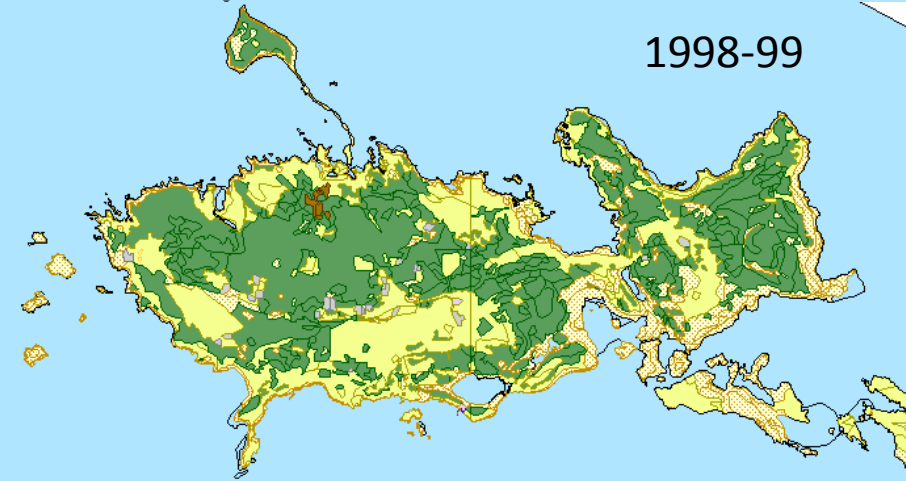
1961-65

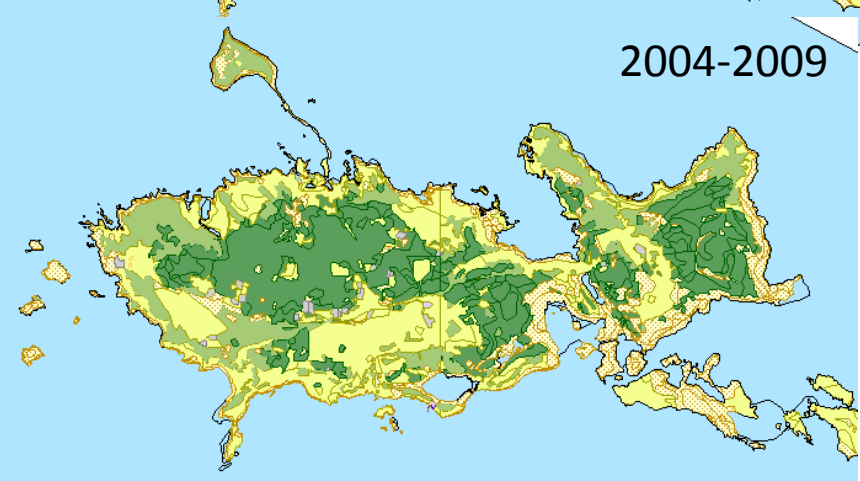
1978-89

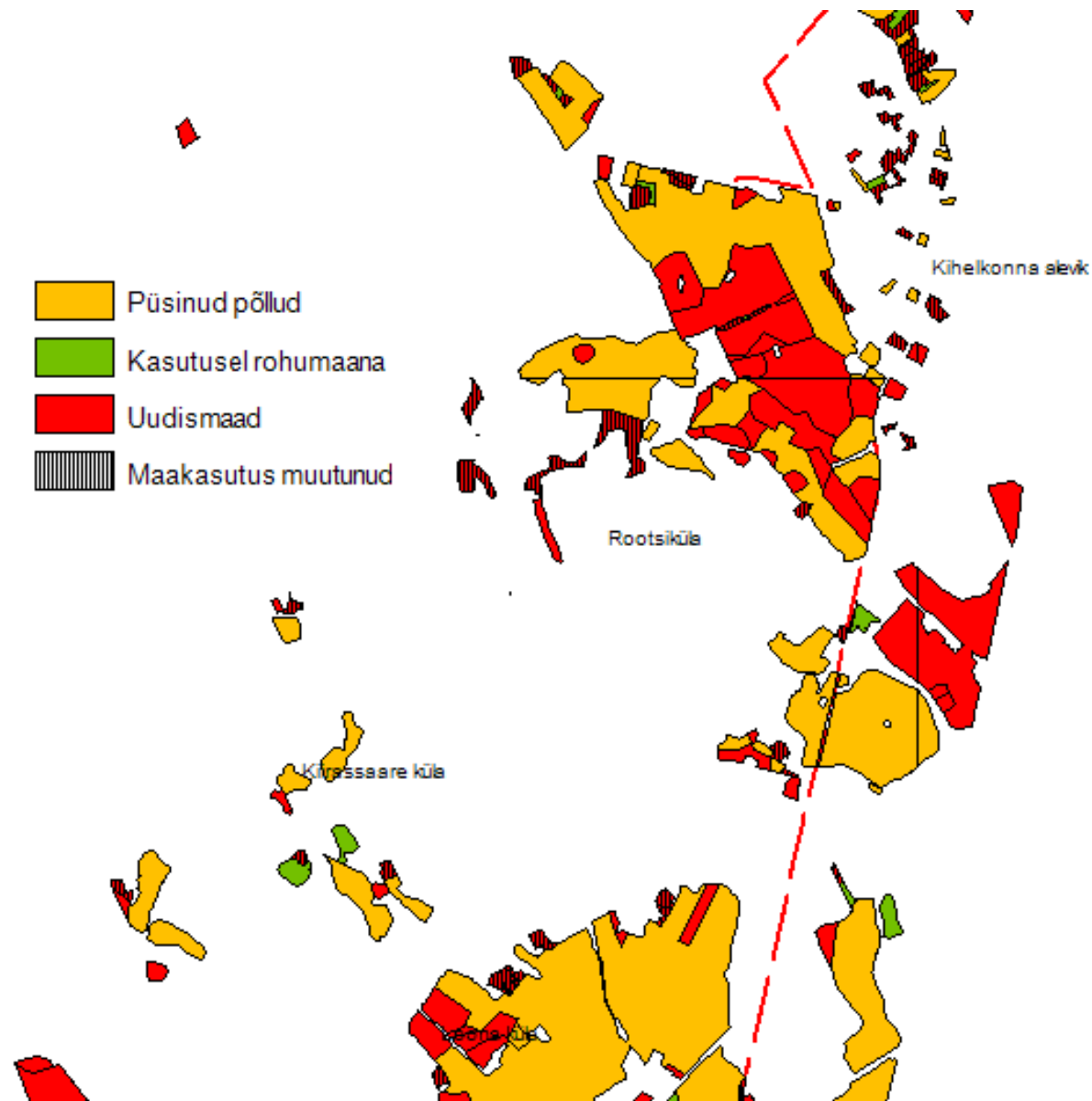
1998-99

2004-2009

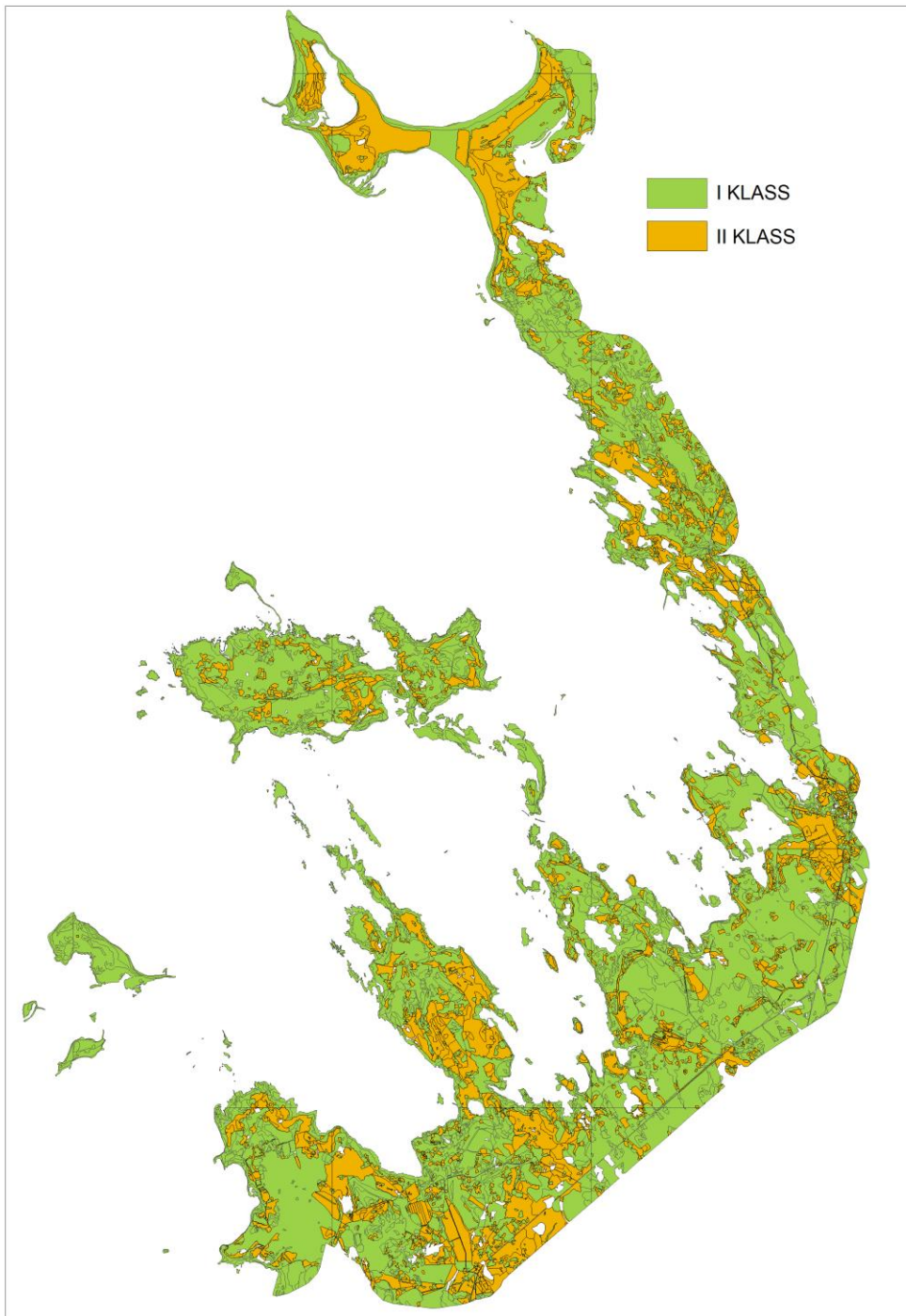
Maakatte püsivus ja muutus: haritav maa

Matsalu ja Vilsandi rahvusparki ajaloolise maakasutuse tsoneering

- I klassi kuuluvad alad esindavad nõ traditsioonilist maastikku ja samuti kaitsealade moodustamisele eelnenud maastikustruktuuri. 20. sajandi keskel ja hiljem toimunud olulised maastikumuutused ei ole maastikustruktuuri muutnud.
- II klassi kuuluvate alade maastikustruktuur on muutunud. II klassi alad peegeldavad hästi maastikus toimunud muutusi alates 20. sajandi keskpaigast.

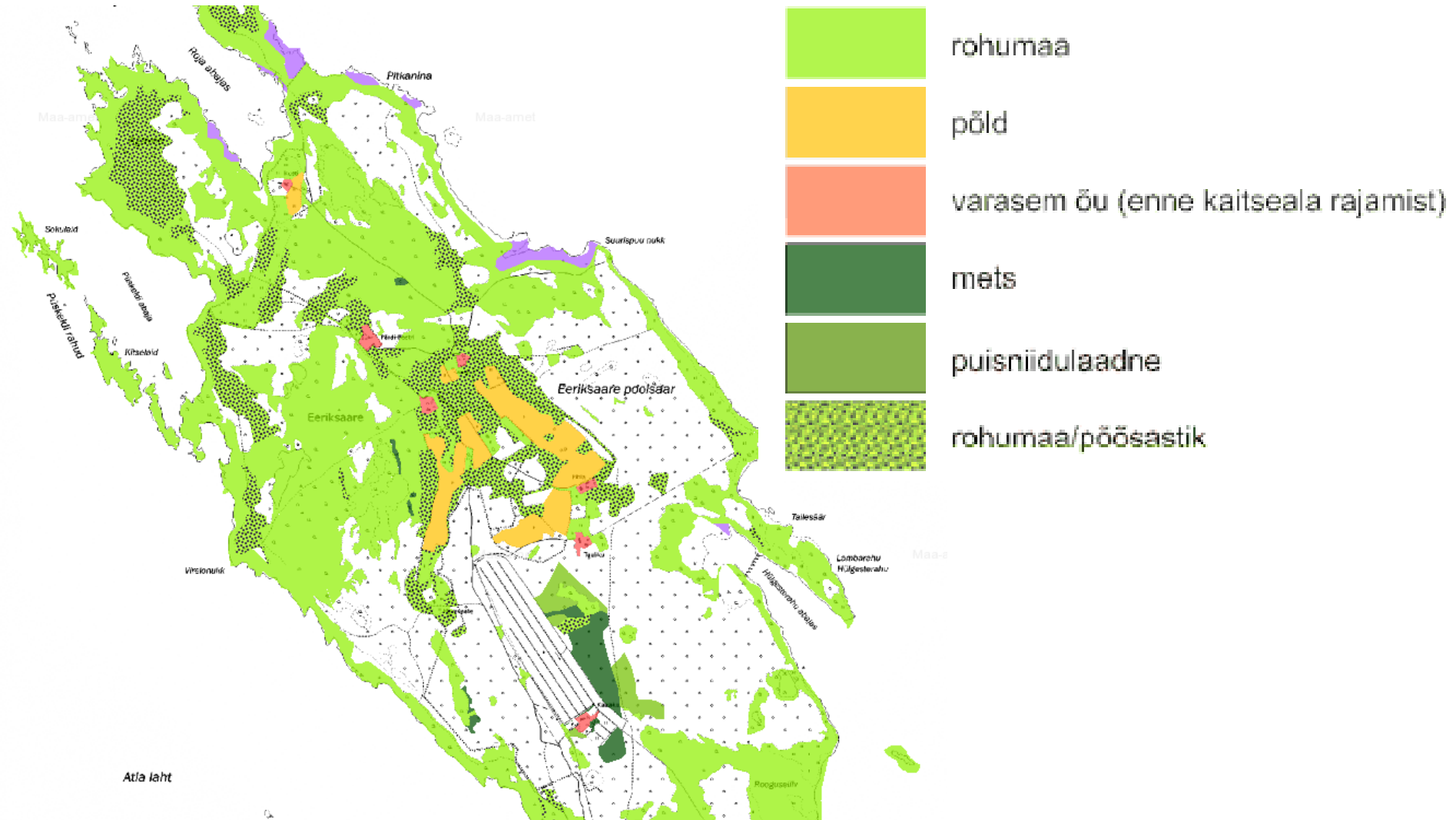
Väärtusklassid

I väärtusklass

- Maastikud, mille ajalooline maakasutus/maastikustruktuur on hästi säilinud.
- Lisaks loodusliku või võimaliku loodusliku väärtusega alad (poollooduslikud kooslused, sööti jäänud põllud, endised metsarohumaad).
- Tüübirühmad:
- Metsakooslused.
- Puisniidulaadsed metsakooslused.
- Rohumaad/põõsastikud.
- Põllud.
- Vanemad õued.

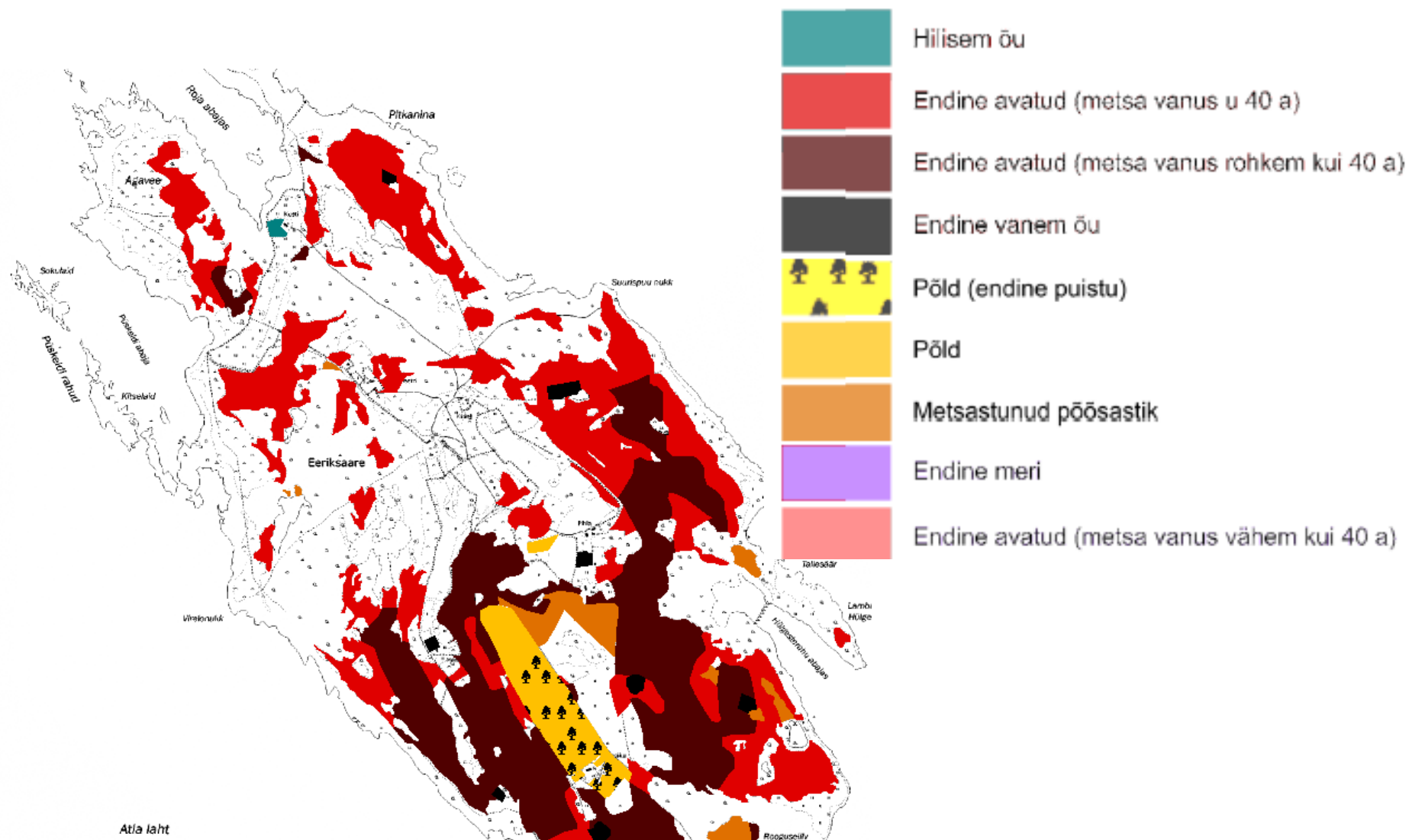
I värtusklass

II väärtusklass

- Maastikud, mille ajalooline maakasutus/maastikustruktuur on muutunud (maaparanduse või kasutusest välja jäämise tagajärjel).
- Tüübirühmad:
- Metsastunud rohumaad/lagedad alad/põllud/põõsastikud.
- Põllud ja rohumaad (sh endised metsakooslused).
- Hilisemad õued.
- Endised vanemad õued.
- Endine meri.

II väärtusklass

Joonis 42 Püsinud põld Oju külas (I KLASS, VILSANDI). Pildistas: M. Semm, 2014.

Joonis 45 Kusti talu põllud Eeriksaare poolsaarel on säilinud avatuna (I KLASS). Paremal asuv endine rohumaa on metsastunud (II KLASS, VILSANDI). Pildistas: K. Kirsimäe, 2014.

Joonis 50 Ees nurgas väike säilinud põlispõllu tükk (I KLASS, VILSANDI), tagapool uudismaa (II KLASS; VILSANDI) Atla külas. Pildistas: K. Kirsimäe, 2014.

Joonis 71 Maaparandusobjekt, endine puisniidulaadne (II KLASS, VILSANDI). Pildistas: K. Kirsimäe, 2014.

Joonis 49 Austla puisniit (1-verstasel kaardil rohumaa, NL vanemal topokaardil rohumaa, põhikaardil mets). Samasugune võis sada aastat välja näha kogu Austla mets (I KLASS, VILSANDI). Pildistas: M. Semm, 2014.

Joonis 52 Puiskarjamaa Atla külas, ajaloolistel kaartidel samuti rohumaana (I KLASS, VILSANDI). Pildistas: K. Kirsimäe, 2014.

Joonis 53 Tolli talu endised põllud Vilsandi saarel, praegused aruniidud (I KLASS, VILSANDI). Pildistas: K. Kirsimäe, 2014.

Joonis 39 Endine põld Kõruse külas, potentsiaalne poollooduslik rohumaa (I KLASS, VILSANDI). Pildistas: M. Semm, 2014.

Joonis 70 Endised kadakased karjamaad Oostejärve lähedal Atla külas. Kaardianalüüsi põhjal metsastunud 70ndatel (II KLASS, VILSANDI). Pildistas: M. Semm, 2014.

Joonis 72 Püsinud põllud ja loopealsed Atla külas (I KLASS), tagapool endised rohumaad, mis on metsastunud/metsastatud? 70ndatel männikultuuriga (II KLASS, VILSANDI). Pildistas: K. Kirsimäe, 2014.

Joonis 38 Harilaiu poolsaare algupäraste rannikumaastike taastamistööde käigus on raadatud Harilaiu parkla ja lageda kaela vaheline 1975. aastal istutatud männikultuur. Kaardianalüüsi põhjal on arvatud II klassi, kuid arvestades hiljutiste (2013-2014) taastamistööde ulatust võiks arvata I klassi. (VILSANDI). Pildistas: M. Semm, 2014.